Sári László

# *Öreg házak*

Ifjú korában Lin-csi apát, amikor vándorútján bejárta az Ég alatti világ minden zegzugát, az egész birodalomban nem talált régimódi házat. Se nagyot, se kicsit; se szépet, se csúnyát; se viskót, se palotát. És nem talált régimódi viseletbe öltözött gazdát se; se nincstelent, se vagyonost, se serényet, se lustát. Bent a házak szobáiban se voltak kiöregedett bútorok, tárgyak sehol, a kolostorok, a szentélyek berendezése sem volt idejétmúlt. Nem mintha az ifjú Lin-csi elmúlt világok nyomait kereste volna léptennyomon, nem is gondolt rá, hogy létezhet régimódi ház, kert, öltözet, bútor vagy tárgy.

Merthogy a Kínai Birodalomban nem is létezett. A szépségeszmény örökérvényű volt, az ideált minden korban meggyőzőnek találták az emberek. A szép mindig szép volt, a rút meg rút. Ami régen tetszett, ma is tetszik. Ez nem változhat meg soha. Mitől is változna? A régi és az új nem széptani fogalmak. Ők csupán az idő szárnyai.

Erre tanították vándorévei az ifjú Lin-csit, s öregkorára boldogan beleszokott a biztonságos változatlanságba. Nem volt nehéz dolga. Puritán ember létére nem is vágyott másra. El sem viselné, ha különféle stílusokkal kellene lépést tartania. Lin-csi apát igencsak tartózkodó ember volt, főleg ami a külsőségeket illeti. Ízlése, szokásai természetes egyszerűségről árulkodtak, talán övé volt kolostorának legszerényebb cellája. Egynémely könyvet leszámítva, nem talált ott a látogató szinte semmit. Ágy, szék, asztal, a fala is fehér, üres.

Érzelmi élete még a cellájánál is visszafogottabb volt, a szerzetesek az apátot aszketikusnak mondták. Ez abban nyilvánult meg leginkább, hogy rezzenéstelen arccal fogadott jót és rosszat egyaránt. Ritkán vesztette el a fejét, de amikor haragra lobbant, eszébe se jutott fékezni magát. Egyáltalán nem érdekelte, mit szólnak hozzá mások. Egyik-másik szerzetese szerint az apát kifejezetten szeretett dühöngeni. Ezzel nemigen tudtak mit kezdeni.

Pesti rokona élénk érdeklődéssel figyelte mestere életének részleteit. Az apróbbakat ugyanúgy, mint a szembetűnőket. Abból, hogy a cellájában nem látott tárgyakat, amelyeknek a szépsége vonzotta volna, vagy amelyek régi életének emlékeit őriznék, ő is arra következtetett, hogy az apát semmiképpen nem lehet érzelmes. Erős, férfias szigorral hárítja a múltat, nehogy elragadják az emlékek. Függetlensége, józansága érdekében

teszi ezt, az emlékeknek majd az út végén, a Semmi Kapujában lesz jelentőségük. Kolostori életében makulátlannak, érzelmileg szilárdnak, hűvösnek kell lennie. Szerzetesei életéért, boldogulásáért is ő felel, ítéleteit, döntéseit nem zavarhatják meg elgyengülések, rokonszenvek.

A pesti rokon meglehetősen irigyelte ezt a példás önfegyelmet. Ő is szeretett volna ilyen lenni. Mégis hagyta az érzelmeit megnyilvánulni, jól láthatóan. Legfőképpen persze lustaságból. Egyszerűbbnek, könnyebbnek érezte szabadjára engedni a hangulatát, sajnált munkát fektetni a szigorúságba, a tekintélyszerzésbe. Nem ér ennyit az emberek respektusa, semmi szüksége rá, legyintett könnyedén.

A múltat pedig legkevésbé sem hárította. Sőt, a múltak mélyén érezte magát legjobban, ott szeretett vizsgálódni. A nagy-nagy csendességben, áhítatban nem egyszer mintegy extatikus érintkezésbe került közeli és távolabbi múltakkal, saját múltjával és teljesen ismeretlenek múltjával is.

Szenvedélyesen szerette kilesni az élet már halványuló jeleit, olvasni a nyomokból. Sötét pincék mélyén tapogatózott, és napsugarak fényes dárdáival átszúrt poros padlások deszkáin lépkedett. Elhagyott házak szobáiba lopózott, s lélegzetvisszafojtva vizsgálta az elillant élet hátrahagyott, apró jeleit. Sohasem ismert gyerekek elhagyott, elárvult játékait, színes ceruzáit, mesekönyvek lapjait vette föl óvatosan a ragadós padlóról, s égő, fürkésző tekintettel kereste a beléjük rejtett, rájuk bízott lét-titkokat.

Az elhagyott házak szobáinak falán rongyos tapétafoszlányok lógtak lankadtan, alattuk náluk is régebbi, füstös, penészes falszínek. Amikor fölkerültek a friss, jószagú kékek, zöldek és sárgák, mennyire örülhettek a gyerekek! A falakba vert szegeken a szobák már alig pislákoló régi életének másféle nyomai: szilveszteri maszk, horpadt papírtrombita, drótos pezsgődugó.

A padló roncsaiban régi, szívós betegségek elhasznált levegőjét sejteni, de a küzdelmek csípős, erős párája már rég elszállt, vékony csíkokban, mint a füst. Akiktől származott, meghaltak mind. Vagy meggyógyultak, aztán siettek tovább az életük után. A leszakadt polcokon családi fényképek, egytől-egyig vidám emberek néznek ránk. Mind eltűntek, elmentek valahová. A múlt éles pengéje ilyenkor fájdalmasan hasított a pesti rokon szívébe, az elmúlás minden változata erősen felkavarta.

A fiatalember ennek ellenére szerette és megszállottan kereste a múltakat. A régmúlt napok emlékei olykor egész életét betöltötték. Ezzel szemben Lin-csi apát messzire űzte életéből az emlékeket, egy pillanatra se nézett vissza. Bámulatos elővigyázatossággal és pokoli ügyességgel bánt az idővel. Tudta, hogy nem akárkivel van dolga.

Ám a vén idő hiába próbálkozott, nem tudott nyomot hagyni rajta. Elsuhanó fuvallata éppen csak végigsimította az arcát. Lin-csi semmibe vette a halált. Ráadásul kivétel nélkül mindenkit, minden egyes létező teremtményt örökéletűnek tekintett. Ez bosszantotta legjobban az időt. Pesti rokonának is minduntalan igyekezett megkeményíteni a szívét, nem egyszer vetette a szemére, hogy a fiatalember gyengéd hódolója a hazug, megvetett, gyermekien hősködő időnek.

Lin-csi apát csak áthaladt az életen. A pesti rokon pedig belenőtt, beleszorult a földi időbe, mint ködbe a fák. Talán ez volt kettejük életében a legszembetűnőbb és legszámottevőbb különbség.

*Megjelent a szerző* Lin-csi apát pesti rokona *című kötetében, Corvina Kiadó, 2021.*